

Vergaderjaar 2016–2017

31 597

Werkprogramma van de commissie voor de Rijksuitgaven

Nr. 13

BRIEF VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juli 2017

Periodiek brengt de vaste commissie voor Financiën verslag uit aan de Kamer over de uitvoering van haar werkzaamheden op het terrein van Rijksuitgaven. Bijgaand treft u de actualisatie van het werkprogramma aan, waarin staat aangegeven wat de commissie sinds de vorige actualisatie op 29 september 2016 (Kamerstuk 31 597, nr. 11) heeft ondernomen en welke doelstellingen de commissie heeft voor de komende periode.

Het meerjarige werkprogramma loopt af aan het einde van 2017. De opgenomen doelstellingen betreffen daarom enkel het tweede halfjaar van 2017 en omvatten bijvoorbeeld niet de activiteiten rond Verantwoordingsdag 2018. In aanloop naar 2018 zal de commissie nieuwe prioriteiten formuleren in samenhang met de bredere prioriteitstelling en vaststelling van het overkoepelende jaarplan.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

ACTUALISATIE WERKPROGRAMMA RIJKSUITGAVEN

1. Taakopdracht Rijksuitgaven

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft in 2013 een werkprogramma vastgesteld voor de periode 2014–2017.¹ Halfjaarlijks is met een uitvoeringsplan de voortgang gemonitord en bezien welke acties het daaropvolgende half jaar worden ondernomen. Veel van de voornemens uit dit werkprogramma zijn gerealiseerd.

In het geactualiseerde Werkprogramma Rijksuitgaven 2014–2017 heeft de commissie Financiën haar taakopdracht ten aanzien van de Rijksuitgavenonderwerpen als volgt geformuleerd: *Ondersteuning van de controlerende taak van de Kamer en versterking van het budgetrecht.*²

De commissie geeft hier invulling aan door de kennis en kunde ten aanzien van de Rijksuitgaven in de Kamer op peil te brengen en te houden, de Kamer te adviseren op het gebied van de uitoefening van budgetrecht en namens de Kamer de comptabele regelgeving te controleren en te versterken. Ook heeft de commissie een rol bij de inhoudelijke toetsing en behandeling van onderwerpen met substantiële budgettaire consequenties, zoals grote projecten. Voor de uitoefening van deze taken werkt de commissie samen met alle vakcommissies en de Algemene Rekenkamer. Ook voert zij overleg met de Minister van Financiën over het budgetrecht, de kwaliteit van de begrotingscyclus en doelmatigheids- en doeltreffendheidsvraagstukken.

Op operationeel niveau heeft de commissie daarvoor onderstaande doelstellingen en activiteiten geformuleerd. Daarbij staat per doelstelling aangegeven a) welke activiteiten de commissie sinds de vorige actualisatie van 29 september 2016 heeft ondernomen en b) welke doelstellingen de commissie stelt tot het aflopen van het huidige werkprogramma eind 2017.

2. Actualisering Werkprogramma Rijksuitgavenonderwerpen

1. Actieve behandeling van de rapporten van de Algemene Rekenkamer

Gebeurd:

- De commissie heeft de volgende rapporten op het terrein van Rijksuitgaven actief behandeld:
  - Het Rijksbrede Verantwoordingsonderzoek over het jaar 2016
  - Kosten en opbrengsten van saldoverbeterende maatregelen 2011–2016
  - Inzicht in publiek geld

Doelstelling:

- Actieve behandeling van (aangekondigde of in behandeling zijnde) Rekenkamerrapporten op het terrein van het comptabele stelsel. In dit verband zijn de volgende rapporten van belang:
  - Rapportage Adviescommissie Verslaggevingsstelsel rijksoverheid (zie ook XII)
  - Zicht op belastingverlichtende regelingen
  - Meerjarencijfers bij kabinetswisseling (aangekondigd)
  - Inzicht in niet-belastingontvangsten (aangekondigd)

¹ Kamerstuk 31 597, nr. 6

² Kamerstuk 31 597, nr. 11

II. De Regeling Grote Projecten

Gebeurd:

- De commissie heeft op basis van de evaluatie Regeling Grote Projecten verbetervoorstellen en aanpassingen geformuleerd en ter consultatie voorgelegd aan het kabinet en de Auditdienst Rijk (ADR). Met inachtneming van de reacties heeft de commissie een herziening van de Regeling Grote Projecten voorgesteld, welke op 23 februari 2017 door de Kamer is aangenomen.³
- Daarnaast heeft de commissie op Verantwoordingsdag de jaarlijkse rapportage Regeling Grote Projecten aan de Kamer aangeboden.⁴

Doelstellingen:

- In de aangepaste Regeling Grote Projecten is bepaald dat de verantwoordelijke commissies de status van alle grote projecten eens in de vijf jaar herijken. Als hoeder van de regeling attendeert de commissie Financiën de verantwoordelijke commissies waar van toepassing tijdig op deze noodzaak. In de tweede helft van 2017 betreft dit de projecten Ecologische Hoofdstructuur (EHS); Pantservoertuigen en Verwerving F-35.

III. Vaststellen van een focusonderwerp voor de verantwoording en bevorderen dat commissies daar op hun terrein nader invulling aan geven

Gebeurd:

- De Tweede Kamer heeft op voordracht van de commissie de thema's «toetsbare beleidsplannen» en «verplichtingen: pijler van het budgetrecht» aangewezen als overkoepelende focusonderwerpen voor de verantwoording over 2017.
- De commissie Financiën heeft op basis van de opgedane ervaring besloten de commissies niet te vragen nadere focusonderwerpen aan te wijzen voor de verantwoording over 2017.

IV. De Kamer informeren over de mogelijkheden voor het behandelen van begrotingen en jaarverslagen, inclusief het doen van voorstellen om de aandacht voor Verantwoordingsdag te vergroten

Gebeurd:

- Acht commissies hebben het advies van de commissie Financiën opgevolgd om bij het wetgevingsoverleg over het jaarverslag 2016 met rapporteurs en de Handreiking controle en verantwoording te werken, een toename ten opzichte van vorige jaren.
- In 2017 is voortgebouwd op de nieuwe opzet voor Verantwoordingsdag:
  - Het ledenontbijt op Verantwoordingsdag, dat gehouden wordt voorafgaand aan de aanbidding van de verantwoordingsstukken, is uitgebreid met als gastspreker Zijne Koninklijke Hoogheid prins Constantijn der Nederlanden en kon rekenen op een opkomst van ongeveer 65 Kamerleden.
  - In samenwerking met ProDemos, de Algemene Rekenkamer en de Universiteit Leiden heeft de commissie de V-100 georganiseerd. Honderd ervaringsdeskundigen uit het hele land en met verschillende achtergronden hebben een dag lang in de Tweede Kamer de jaarverslagen 2016 van VWS, SZW, EZ, OCW en VenJ geanalyseerd en daarover vragen gesteld. Deze vragen hebben zij aan de Kamer aangeboden. De betreffende commissies hebben de vragen

³ Kamerstuk 34 685

⁴ Kamerstuk 26 399, nr. 18

voorgelegd aan het kabinet ten behoeve van de behandeling van de jaarverslagen. Tevens hebben de financieel woordvoerders de vragen betrokken bij het Verantwoordingsdebat.

- Vanuit de Kamerorganisatie is actief gecommuniceerd om de bekendheid van Verantwoordingsdag te vergroten en om de rol en de boodschap van rapporteurs uit te leggen aan de media.
- In het Verantwoordingsdebat (Handelingen II 2016/17, nr. 81, items 3 en 6) is de tussenrapportage in aanloop naar de Monitor Brede Welvaart aan bod gekomen. Tevens is in het debat aandacht besteed aan het door de commissie voorgestelde focusonderwerp «focus op beleids-toetsing». Over beide onderwerpen zijn moties ingediend.

Doelstellingen:

- De commissie zal voorafgaand aan begrotingen en jaarverslagen de Kamer en commissies actief informeren over de mogelijkheden voor behandeling van begrotingen en jaarverslagen, waaronder inzet van een of meer rapporteurs en het gebruik van de Handreiking controle begroting en verantwoording.
- De commissie zal de behandeling van jaarverslagen en begrotingen blijven monitoren en evalueren en daar aan de Kamer over rapporteren, met specifiek ook aandacht voor beleidsdoorlichtingen. Deze evaluaties zijn gericht op het trekken van conclusies en het doen van aanbevelingen gericht op verdere verbetering en versterking van de controlerende taak van de Kamer. De volledige evaluatie van de begrotingscyclus van het begrotingsjaar 2016 volgt in september 2017.

V. Actief bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van de begrotingen en jaarverslagen, bijvoorbeeld ten aanzien van (inzicht in) budgetflexibiliteit en slotwetmutaties

Gebeurd:

- De commissie heeft de kwaliteit gemonitord van begrotingen en jaarverslagen en de behandeling daarvan en hierover gerapporteerd in de evaluatie van de begrotingscyclus.
- Bij de behandeling van de Comptabiliteitswet 2016 is gesproken over de niet tijdig gemelde beleidsmatige slotwetmutaties. Met het amendement Ronnes is in deze wet expliciet vastgelegd dat het parlement voor het kerstreces wordt geïnformeerd over majeure mutaties na de Najaarsnota.⁵

Doelstellingen:

- Dit najaar zal de commissie de begrotingscyclus 2016 evalueren en de Kamer daarover rapporteren.
- De commissie blijft de voortgang van de kwaliteit van begrotingen en jaarverslagen, bijvoorbeeld ten aanzien van Verantwoord Begroten en budgetflexibiliteit, actief monitoren. In het bijzonder besteedt de commissie hierbij aandacht aan de informatievoorziening over majeure mutaties na de Najaarsnota.

VI. Behandeling van beleidsdoorlichtingen in commissies stimuleren

Gebeurd:

- De commissie heeft via de griffie de vakcommissies bij alle (plannen van aanpak van) beleidsdoorlichtingen herinnerd aan haar advies over de behandeling daarvan.
- Het instrument beleidsdoorlichtingen en het bredere evaluatiestelsel heeft in deze periode aandacht ontvangen van zowel de commissie Financiën als de Minister van Financiën.

⁵ Kamerstuk 34 426, nr. 24

- De ambtelijke staf van de Tweede Kamer en de Minister van Financiën hebben beiden de werking van het instrument beleidsdoorlichtingen geëvalueerd.
- De commissie en de Minister hebben verschillende brieven gewisseld over de mogelijkheden tot verbetering van de kwaliteit van (plannen van aanpak van) beleidsdoorlichtingen en de behandeling daarvan. De Minister heeft onder meer enkele maatregelen aangekondigd voor de huidige kabinetsperiode om de kwaliteit van beleidsdoorlichtingen te verbeteren, vooruitlopend op het besluit van het nieuwe kabinet over het starten van een *Operatie Inzicht in Kwaliteit*.⁶
- In het Verantwoordingsdebat over het begrotingsjaar 2016 is het focusonderwerp «focus op beleidstoetsing» uitgebreid aan bod gekomen. De Kamer heeft een motie aangenomen waarmee het kabinet wordt opgeroepen te starten met de *Operatie Inzicht in Kwaliteit*.⁷
- In de cursus begroten en verantwoorden voor nieuwe Kamerleden is ook het instrument beleidsdoorlichtingen onder de aandacht gebracht (zie ook VIII).
- De Minister heeft aangegeven een handreiking te willen voorbereiden ter uitwerking van de bepaling in artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, waarin wordt gesteld dat bij elk voorstel, voornemen of toezegging in de toelichting wordt ingegaan op de doeltreffendheid en de doelmatigheid die wordt nagestreefd. De commissie heeft de Minister gevraagd om nadere informatie over dit voornemen. Tevens heeft de Kamer per motie verzocht om bij de handreiking het idee van een verplichte evaluatieparagraaf te betrekken.⁸

Doelstellingen:

- De commissie blijft via de griffie de vakcommissies bij alle (plannen van aanpak van) beleidsdoorlichtingen herinneren aan haar advies over de behandeling daarvan.
- In een cursus begroten en verantwoorden voor (nieuwe) Kamerleden in de aanloop naar Prinsjesdag 2017 zal door leden van commissie ook het instrument beleidsdoorlichtingen onder de aandacht worden gebracht (zie ook VIII).
- De commissie ziet de toelichting van de Minister van Financiën tegemoet op de voorgenomen uitwerking van artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016. Dit artikel sluit aan bij het belang van heldere doelformuleringen, dat ook de Algemene Rekenkamer benadrukt in de publicatie «Inzicht in publiek geld». Naar aanleiding van nadere informatie van de Minister besluit de commissie over de wijze waarop zij haar actieve betrokkenheid bij de vormgeving van deze uitwerking zal invullen, bijvoorbeeld door overleg over de voorgestelde handreiking.
- De commissie ziet het standpunt van het nieuwe kabinet over de *Operatie Inzicht in Kwaliteit* met belangstelling tegemoet en zal voorzien in een actieve behandeling van het kabinetsstandpunt. In aanloop daarnaar monitort de commissie de voortgang van de maatregelen die de Minister heeft aangekondigd voor de huidige kabinetsperiode.

VII. Adviseren over de eigen onderzoeksfunctie van de Kamer

Sinds de Toekomst en Onderzoeksagenda van de Tweede Kamer is komen te vervallen is dit geen Rijksuitgaventaak meer.

⁶ Kamerstuk 31 865, nr. 90

⁷ Kamerstuk 34 725, nr. 15

⁸ Kamerstuk 34 725, nr. 8

VIII. (Laten) organiseren van cursussen over begroten en verantwoorden aan de Kamer.

Gebeurd:

- Op 10 mei 2017 heeft de commissie samen met de Algemene Rekenkamer een introductiecursus begroten en verantwoorden voor nieuwe Kamerleden georganiseerd.
- Het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven heeft hiernaast in mei 2017 cursussen begroten en verantwoorden georganiseerd per Kamercommissie in aanloop naar de verantwoording.

Doelstelling:

- De commissie organiseert in aanloop naar Prinsjesdag 2017 een cursus over begroten ten behoeve van (nieuwe) Kamerleden.
- Daarnaast zal de commissie zich actief blijven inzetten in het (laten) organiseren van de reguliere cursussen over onder meer de begrotingstechniek en de behandeling van begrotingen. Deze cursussen zullen gericht zijn op zowel Kamerleden als op fractiemedewerkers en bij voorkeur worden georganiseerd per Kamercommissie.

IX. Versterken van het budgetrecht/actieve behandeling van de Comptabiliteitswet

Gebeurd:

- De Comptabiliteitswet 2016 is op 21 maart 2017 door de Eerste Kamer aangenomen (Handelingen I 2016/17, nr. 21, item 5) en zal per 1 januari 2018 in werking treden.
- De commissie heeft de Minister verzocht om informatie over de stand van zaken van de uitwerking in lagere regelgeving. In de Comptabiliteitswet 2016, artikel 4.20, staat een nieuwe voorhangprocedure beschreven voor enkele categorieën van deze regels waarvoor op hoofdlijnen overleg moet worden gevoerd met de Kamer.

Doelstelling:

- De commissie Financiën zal de ontwikkelingen voor de resterende zittingsduur nauwgezet volgen in opmaat naar de formulering van een nieuw werkprogramma Rijksuitgaven voor de periode vanaf 1 januari 2018. Afhankelijk van de voorgenomen aanpassingen van lagere regelgeving zal de commissie hierover overleg voeren met de Minister.

X. Budgetrecht in Europees perspectief

Gebeurd:

- De commissie heeft in aanloop naar de wijziging van het Financieel Reglement van de Europese Unie een technische briefing van de Europese Rekenkamer ontvangen en overleg gevoerd met de Minister van Financiën.

Doelstelling:

- De commissie zal de ontwikkelingen rondom het budgetrecht in Europees perspectief en daarvoor relevante rapporten van de Europese Rekenkamer actief blijven monitoren.

XI. Mogelijkheden verkennen die open data kunnen bieden voor de controlerende taak van de Kamer

Gebeurd:

- De Kamer heeft als medeorganisator deelgenomen aan de Accountability Hack van de Algemene Rekenkamer. Bij dit evenement hebben op 9 juni 2017 150 programmeurs in het Kamergebouw met open data

gewerkt aan applicaties waarmee de transparantie en verantwoording van de overheid kan worden vergroot.

Doelstelling:

- De commissie verkent de mogelijkheden van het gebruik van open data en nieuwe informatietechnologie, zoals ook aanbevolen door de Algemene Rekenkamer in de publicatie «Inzicht in publiek geld». Hiertoe beziet de commissie de mogelijke vormen van betrokkenheid bij het Rijksbrede programma *Naar een digitale begroting*. Dit programma van het Ministerie van Financiën behelst initiatieven en experimenten met open data, standaardisering en de inzet van informatietechnologie vanuit de financiële functie.

XII. Verdieping op een aantal meer fundamentele onderwerpen die het budgetrecht en/of het comptabel bestel raken.

Gebeurd:

- Het eindrapport van de ambtelijke Adviescommissie Verslaggevingsstelsel rijksoverheid is ontvangen op 31 maart 2017 (Kamerstuk 31 865, nr. 93).
- De Kamer heeft het kabinet per motie opgeroepen onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het budgetrecht te versterken, in bijzonder in de premiesectoren zorg en sociale zekerheid. Het resulterende rapport is bij de Kamer in behandeling.

Doelstelling:

- De commissie heeft zich voorgenomen één of meer rapporteurs aan te stellen voor de behandeling van het eindrapport van de ambtelijke Adviescommissie Verslaggevingsstelsel rijksoverheid en een technische briefing te organiseren. De behandeling van het rapport, waaronder het aanstellen van rapporteurs, wordt geagendeerd voor de eerste procedurevergadering na het aantreden van een nieuw kabinet.
- De commissie zal het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Subsidies actief behandelen. In de procedurevergadering van 15 februari 2017 heeft de commissie besloten om de informatiepositie van de Kamer op dit onderwerp te versterken door de gerichte inzet van de ambtelijke staf.